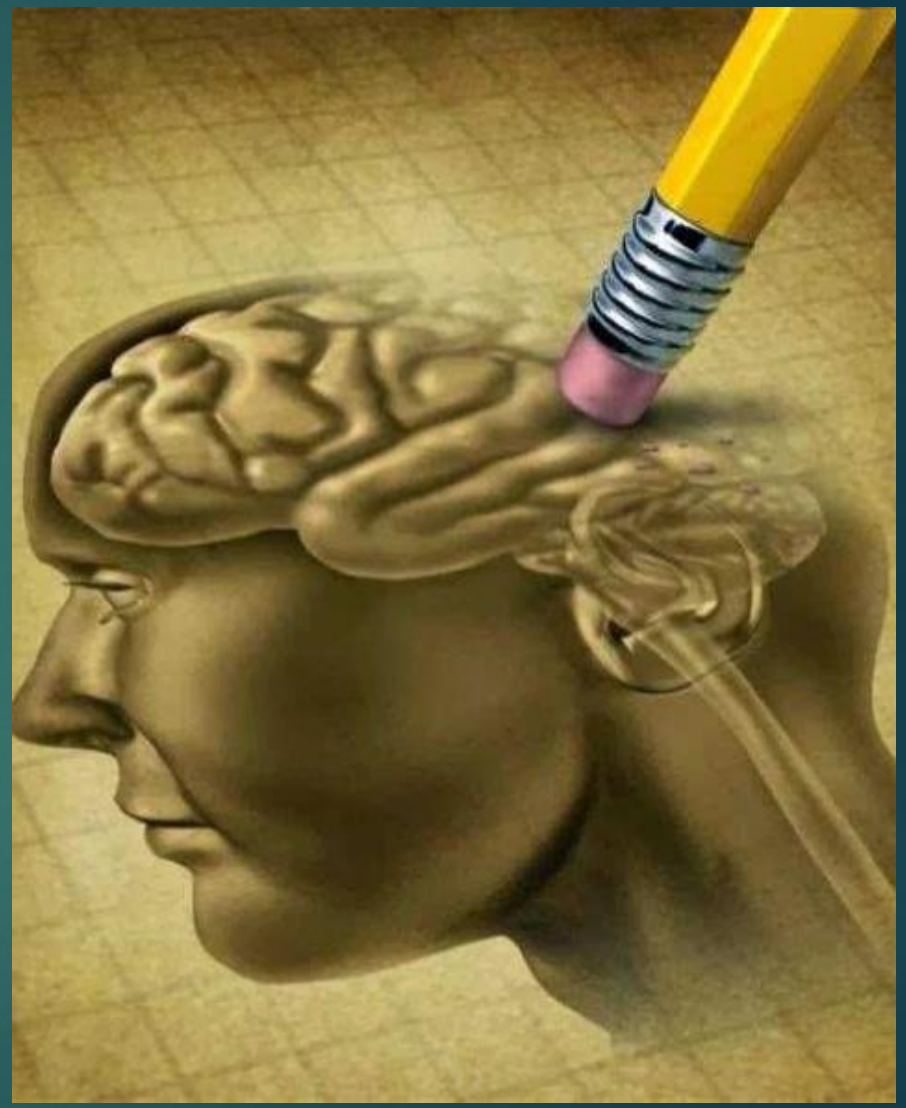
Γνωστικές Λειτουργίες, Μνήμη και Επικοινωνία

Δρ Αναστασία Νούσια
Λογοθεραπεύτρια- Λογοπαθολόγος
Επίκουρη Καθηγήτρια, Τμήμα Λογοθεραπείας
Πανεπιστημίου Πελ/σου

Γνωστικές λειτουργίες και Μνήμη

*Ο όρος «**γνωστικές λειτουργίες»** είναι ένας γενικός όρος που αναφέρεται*

στα συστήματα επεξεργασίας πληροφοριών και την αποθηκευμένη γνώση.

Ο ανθρώπινος εγκέφαλος είναι κατά βάση ένα σύστημα **αναγνώρισης προ-τύπων** και οι αναμνήσεις είναι **αποθηκευμένα πρότυπα**.

Γνωστικές λειτουργίες και Μνήμη

Οι διαδικασίες που μας καθιστούν ικανούς να **αντιλαμβανόμαστε** και να **ερμηνεύουμε** πρότυπα μας καθιστούν, επίσης,

ικανούς να **τροποποιούμε τη συμπεριφορά** μας

για να εξασφαλίσουμε την επιβίωση,

και να **επιτύχουμε** λιγότερο σημαντικούς στόχους

Δρ Αναστασία Νούσια

Μία βοηθητική αναλογία για να κατανοήσουμε την έννοια των **«γνωστικών λειτουργιών»** είναι να θεωρήσουμε αυτές ως μία μεγάλη **ΕΤΑΙΡΕΙΑ**, της οποίας η αποστολή είναι:

να αναλύει τις αισθητικές πληροφορίες,

να ανιχνεύει

να θυμάται κανονικότητες στις εισερχόμενες αισθητικές πληροφορίες και

να χρησιμοποιεί την εμπειρία για να καθοδηγεί τη συμπεριφορά.

Η «Εταιρεία» των Γνωστικών Λειτουργιών

Η **«εταιρεία» των γνωστικών λειτουργιών έχει πολλά τμήματα** (λοβούς του εγκεφάλου), το προσωπικό των οποίων εκτελεί μοναδικές λειτουργίες δουλεύοντας, όμως, παράλληλα με το προσωπικό άλλων τμημάτων

Το κάθε τμήμα είναι **υπεύθυνο** για την ανάλυση ενός **συγκεκριμένου είδους** αισθητικών πληροφοριών (ακουστικών, οπτικών, απτικών, γευστικών και οσφρητικών).

Για παράδειγμα, υπάρχει

1) ένα τμήμα για την επεξεργασία ακουστικών ερεθισμάτων,

2) ένα τμήμα για την επεξεργασία οπτικών ερεθισμάτων κ.τ.λ.

Η «Εταιρεία» των Γνωστικών Λειτουργιών

Στο τέλος όλα τα τμήματα

- δίνουν **αναφορά σε ένα εκτελεστικό** (επιτελικό) τμήμα που αναλύει τις πληροφορίες, λαμβάνει αποφάσεις και σχεδιάζει τη δράση.
- Το κάθε τμήμα της **«εταιρείας» των γνωστικών λειτουργιών** έχει μοναδική αρχιτεκτονική νευρώνων.
- Το τμήμα που επεξεργάζεται τις ακουστικές πληροφορίες είναι περιοχή των κροταφικών λοβών.

Για παράδειγμα

μία λειτουργική μονάδα του νευρικού συστήματος καθορίζει την εγρήγορση και την τονικότητα,

μία άλλη μονάδα επεξεργάζεται τις αισθητικές πληροφορίες και

μία τρίτη μονάδα λαμβάνει αποφάσεις και ξεκινάει τη δράση.

Η ακεραιότητα και των τριών μονάδων είναι απαραίτητη για τη φυσιολογική γνωστική λειτουργία

Η «Εταιρεία» των Γνωστικών Λειτουργιών

- Εάν το **επίπεδο διέγερσης είναι χαμηλό**, τότε η επεξεργασία των πληροφοριών από άλλες μονάδες διακυβεύεται.
- Εάν ένα **σύστημα αισθητικής επεξεργασίας έχει υποστεί βλάβη**, τα άτομα μπορεί να εμφανίσουν αγνωσίες ή/και άλλα ελλείμματα επεξεργασίας.
- Όταν δυσλειτουργεί **η εκτελεστική μονάδα**, η κρίση, η προσοχή και η λήψη αποφάσεων διακυβεύονται.

Δρ Αναστασία Νούσια
18/9/2026

Ορισμός της μνήμης

- *Η μνήμη δεν είναι ένα ενιαίο φαινόμενο* (Eichenbaum, 2012· Schacter, Wa-gner, & Buckner, 2000· Squire, Stark, & Clark, 2004), *ούτε έχει μονοδιάστατη ψυχολογική λειτουργία*.
- Σκεφτείτε ότι έχετε μνήμη για **γεγονότα, πρόσωπα, αισθήσεις, διάφορες διαδικασίες, μουσική, συστήματα συμβόλων, λέξεις και πλαίσια.**
- Όπως γράφουν οι Karpicke και Lehman (2013)

«Η μνήμη μπορεί να εκδηλωθεί με διάφορους τρόπους».

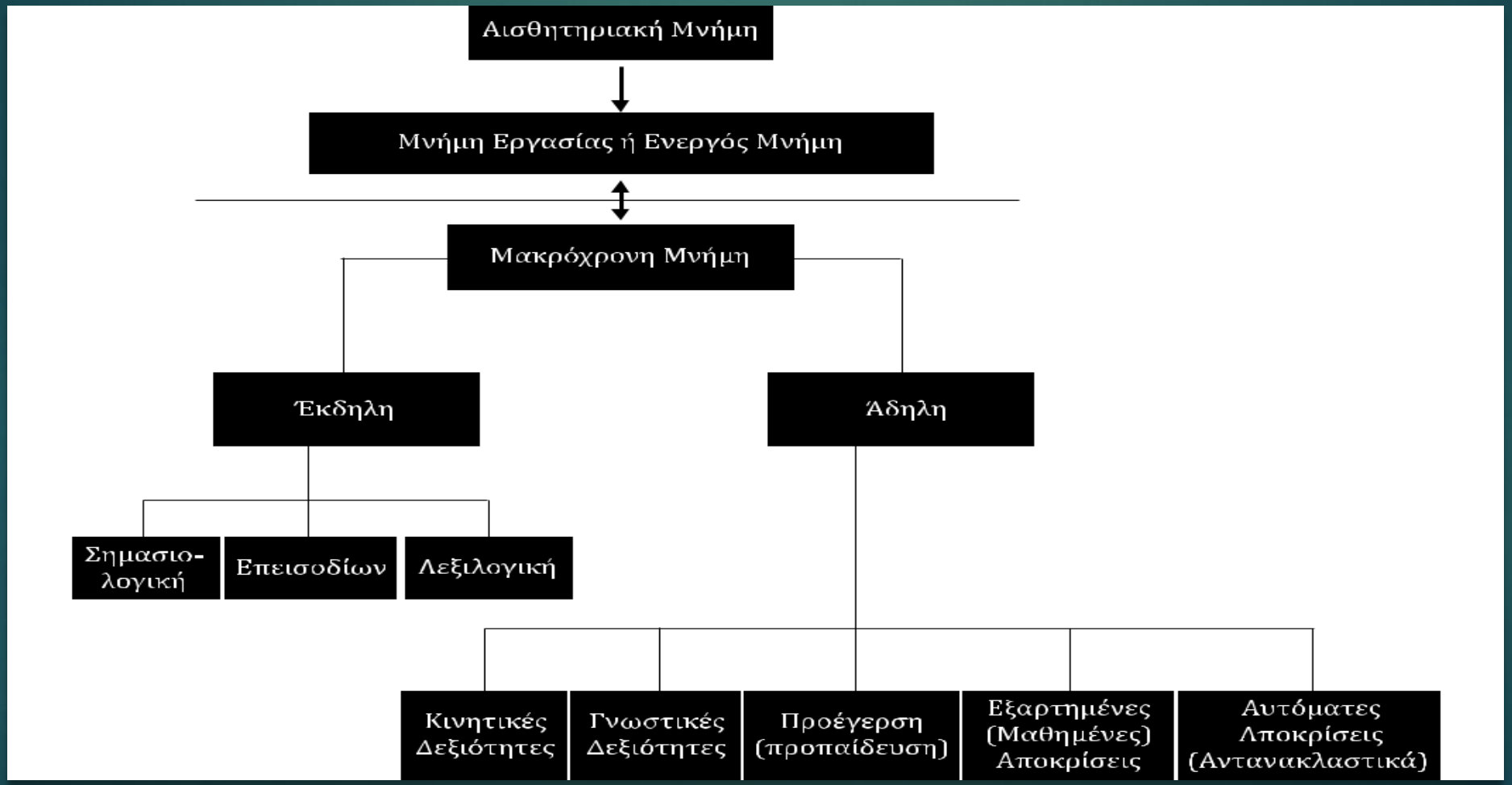
Ορισμός της μνήμης

- Στην πραγματικότητα, υπάρχουν πολλά συστήματα μνήμης (Cohen & Squi-re, 1980· Eichenbaum, 2012· Gaffan, 1974· Hirsh, 1974· Nadel & O'Keefe, 1974· Schacter, 1985).
- Ένα δημοφιλές και κλινικά χρήσιμο σχήμα (από τον Squire, 2004) για το χαρακτηρισμό των ειδών μνήμης φαίνεται στην Εικόνα 2.1.

Ορισμός της μνήμης

Δρ Αναστασία Νούσια
18/10/2026

Ορισμός της μνήμης

- *Αυτό που έχει εξέχουσα σημασία για τους κλινικούς είναι ότι αυτά τα συστήματα μπορούν να παρουσιάσουν εξασθένηση λόγω νευρολογικής νόσου ή τραυματισμού ξεχωριστά το ένα από το άλλο.*
- Επομένως, οι κλινικοί χρειάζεται να **κατανοήσουν**
  - τα διαφορετικά μνημονικά συστήματα,
  - τις αρχές λειτουργίας τους και
  - την αρχιτεκτονική του νευρικού συστήματος
- για να μπορούν να **καταλάβουν** γιατί ένα άτομο με συγκεκριμένο είδος και κατανομή νευροπαθολογίας έχει ορισμένη συμπτωματολογία.

Αισθητηριακή Μνήμη

- Το πρώτο στάδιο της επεξεργασίας πληροφοριών είναι η **καταγραφή της αίσθησης.**
- Οι αισθητικές πληροφορίες λαμβάνονται από τα περιφερειακά όργανα-υποδοχείς (π.χ. τους οφθαλμούς, τους χημικούς υποδοχείς) και ερμηνεύονται από τους αισθητικούς φλοιούς.
- **Ένας βοηθητικός τρόπος** να καταλάβετε την αισθητηριακή μνήμη είναι να σκεφτείτε ένα σύστημα απόκρισης, στο οποίο οι εισερχόμενες αισθητικές πληροφορίες διατηρούνται τόσο πολύ ώστε να μπορούν να επανεξετασθούν για περαιτέρω επεξεργασία (Emery, 2003).
  - Το ακουστικό σύστημα απόκρισης είναι γνωστό ως *ηχητική μνήμη*.
  - Το οπτικό σύστημα απόκρισης ονομάζεται *εικονική μνήμη*.

Προσοχή

Οι υψηλότερης τάξης διεργασίες της προσοχής καθιστούν συνειδητές κάποιες αισθητικές πληροφορίες, αν και όχι όλες.

Όπως μπορεί να υποπτεύεστε, οι πληροφορίες στην **αισθητηριακή μνήμη φθίνουν γρήγορα** για να δώσουν την ευκαιρία για την αναπαράσταση νεο-εισερχόμενων αισθητικών πληροφοριών.

Η διάρκεια της αισθητηριακής μνήμης εκτιμάται ότι κυμαίνεται από 0,33 s μέχρι και 2 s (Dick, 1974· Har-rell, Parente, Bellingrath, & Lisicia, 1992).

Προσοχή

- Όταν ένα άτομο έχει έλλειμμα σε κάποιο περιφερειακό υποδεκτικό όργανο, η **αίσθηση μεταβάλλεται** και η ποιότητα της πληροφορίας που έρχεται από το περιβάλλον **υποβαθμίζεται**.
- Οι κλινικοί προκειμένου να διευκολύνουν την λειτουργία της αισθητηριακής μνήμης πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι πελάτες με αισθητηριακά ελλείμματα, **όπως εξασθενημένη όραση ή ακοή, φορούν τα γυαλιά τους και τα ακουστικά βαρηκοΐας.**

Μνήμη Εργασίας

Όταν οι αισθητικές πληροφορίες γίνουν συνειδητά αντιληπτές, βρίσκονται σε αυτό που είναι ευρέως γνωστό ως ***«μνήμη εργασίας».***

Ο Alan Baddeley (1986) εισήγαγε τον όρο *για να αναφερθεί σε* ***πληροφορίες στη συνειδητή ενημερότητα και τις διαδικασίες που είναι ενεργές στο άτομο σε εγρήγορση που έχει αυτεπίγνωση.*** Ο όρος είναι δημοφιλής, επειδή υπονοεί ότι γίνεται συνεχώς αρκετή δραστηριότητα στη συνείδηση.

Πράγματι έτσι είναι. Μία δραστηριότητα είναι η εστίαση της προσοχής, οποία καθιστά τα άτομα ικανά να «φέρνουν» ορισμένες αισθητικές πληροφορίες στη συνείδηση.

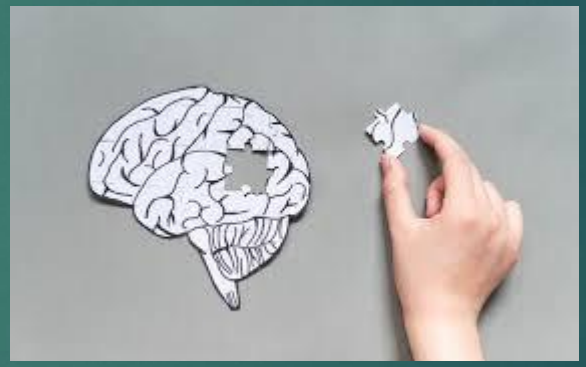
Μνήμη Εργασίας-προσοχή

Όμως, προσοχή είναι μία μόνο από τις πολλές διαδικασίες, στις οποίες αναφέρεται ο όρος «μνήμη εργασίας».

Αναλογιστείτε ότι, όταν οι αισθητικές πληροφορίες «φθάνουν» στη συνείδηση, πρέπει να ερμηνευθούν.

Μνήμη Εργασίας-προσοχή

- Πολλαπλά υποσυστήματα της μνήμης εργασίας μας καθιστούν ικανούς να αναθεωρούμε πρόσφατα ειλημμένες πληροφορίες·
- δύο που έχουν ιδιαίτερη σημασία για τους λογοθεραπευτές είναι
  - το ***αρθρωτικό/φωνολογικό κύκλωμα***
  - το ***οπτικοχωρικό σημειωματάριο***

Μνήμη Εργασίας-προσοχή

Το αρθρωτικό/ φωνολογικό κύκλωμα

- καθιστά δυνατή την υποφωνητική επανάληψη αυτού που έχουμε μόλις ακούσει

Το οπτικοχωρικό σημειωματάριο

- την οπτική επανάληψη στο νου αυτού που μόλις είδαμε.

Μνήμη Εργασίας

- Για να ερμηνεύσουμε νέες πληροφορίες βασιζόμαστε στην **προηγούμενη εμπειρία**·
- Επομένως η μνήμη εργασίας πρέπει να ενεργοποιήσει την **προηγούμενη εμπειρία** και να «**φέρει**» αυτή τη γνώση στη συνείδηση.
- Γενικά, πρέπει να λαμβάνονται αποφάσεις για τις καινούριες πληροφορίες που λαμβάνει ο οργανισμός.

Ο Baddeley ονόμασε το συστατικό στοιχείο της μνήμης εργασίας που λαμβάνει τις αποφάσεις ***κεντρικό επεξεργαστή.***

Το σύστημα του κεντρικού επεξεργαστή εστιάζει την **προσοχή, κωδικοποιεί πληροφορίες, ανακαλεί πληροφορίες από τις μακροπρόθεσμες «αποθήκες», σχεδιάζει τη δράση και επιλύει προβλήματα.**

Ενεργός Μνήμη

- Ένα συνώνυμο της μνήμης εργασίας είναι η ενεργός μνήμη.
- Αφορά οτιδήποτε είναι στο μυαλό μας.
- Για να το πούμε αλλιώς, είναι ό,τι σκεφτόμαστε.

Δρ Αναστασία Νούσια
18/10/2026

Ενεργός Μνήμη

Η έννοια της μνήμης εργασίας μπορεί να γίνει κατανοητή, εάν σκεφτούμε ότι περιέχει ρυθμιστές που αποθηκεύουν εισερχόμενες αισθητικές πληροφορίες, οι οποίοι, όμως, έχουν **περιορισμένη χωρητικότητα.**

Σε ένα κλασικό πείραμα του 1956, ο Miller έδειξε ότι το εύρος χωρητικότητας του ρυθμιστή της μνήμης εργασίας είναι **περίπου 7 ± 2 μονάδες ασύνδετων πληροφοριών.**

Όταν το ποσό των πληροφοριών ξεπερνά τη χωρητικότητα του ρυθμιστή, κάποιες από αυτές **εκπίπτουν από τη συνείδηση.**

Δρ Αναστασία Νούσια
18/10/2026

Ενεργός Μνήμη

Το Νευρωνικό Υπόστρωμα της Μνήμης Εργασίας

Όπως ίσως υποψιάζεστε, **οι μετωπιαίοι λοβοί** είναι απαραίτητοι για την μνήμη εργασίας, ειδικά οι **προμετωπιαίες περιοχές** που έχουν εκτεταμένες συνδέσεις με τα εγκεφαλικά συστήματα επεξεργασίας των αισθήσεων και τις δομές που αποτελούν το υπόβαθρο του συναισθήματος.

Ενεργός Μνήμη

<u>Το Νευρωνικό Υπόστρωμα της Μνήμης Εργασίας</u>

- Ο Eichenbaum (2012) σημειώνει ότι ο προμετωπιαίος λοβός έχει τη χωρητικότητα για να συγκρατεί στοιχεία στη συνείδηση με σκοπό το **χειρισμό** και την **κωδίκευση ερεθισμάτων και συμβάντων.**

Οι υποδιαιρέσεις του (υπο-περιοχές) είναι

«ιδιαίτερα συνδεδεμένες η μία με την άλλη, καθώς και με οπίσθιες περιοχές του φλοιού, έτσι ώστε να λειτουργεί ως ένα σύνθετο και εκτεταμένο δίκτυο για το συνειδητό έλεγχο της μνήμης και των άλλων νοητικών λειτουργιών»

Ενεργός Μνήμη

Αρθρωτικό/φωνολογικό κύκλωμα

υποστηρίζεται από την

- **περιοχή Broca** και τον περιβάλλοντα φλοιό, καθώς και από το
- **κάτω τμήμα του βρεγματικού** και το
- **κάτω τμήμα του κροταφικού φλοιού.**

Οπτικοχωρικό σημειωματάριο

υποστηρίζεται από τον

- **ινιακο-βρεγματικό φλοιό,** ο οποίος διαμεσολαβεί τις οπτικές (ινιακός) και
- **χωρικές** (βρεγματικός) συνιστώσες (Baddeley, 2003).

Ενεργός Μνήμη

- Τα άτομα με άνοια τυπικά έχουν βλάβη στους **μετωπιαίους λοβούς** και τις δομές που στέλνουν πληροφορίες στους μετωπιαίους λοβούς.

Κατά συνέπεια:

η λειτουργία της μνήμης εργασίας διακυβεύεται στην άνοια.

Ενεργός Μνήμη

Μακρόχρονη Μνήμη

δηλωτική γνώση

μη δηλωτική γνώση

Ενεργός Μνήμη

Τη **δηλωτική γνώση** αποτελούν οι πληροφορίες για **συμβάντα,** οι οποίες μπορούν να δηλωθούν.

Συνώνυμο της δηλωτικής μνήμης είναι η έκδηλη μνήμη, επειδή η μνήμη για γεγονότα μπορεί να φανερωθεί.

Ενεργός Μνήμη

Μακρόχρονη Μνήμη

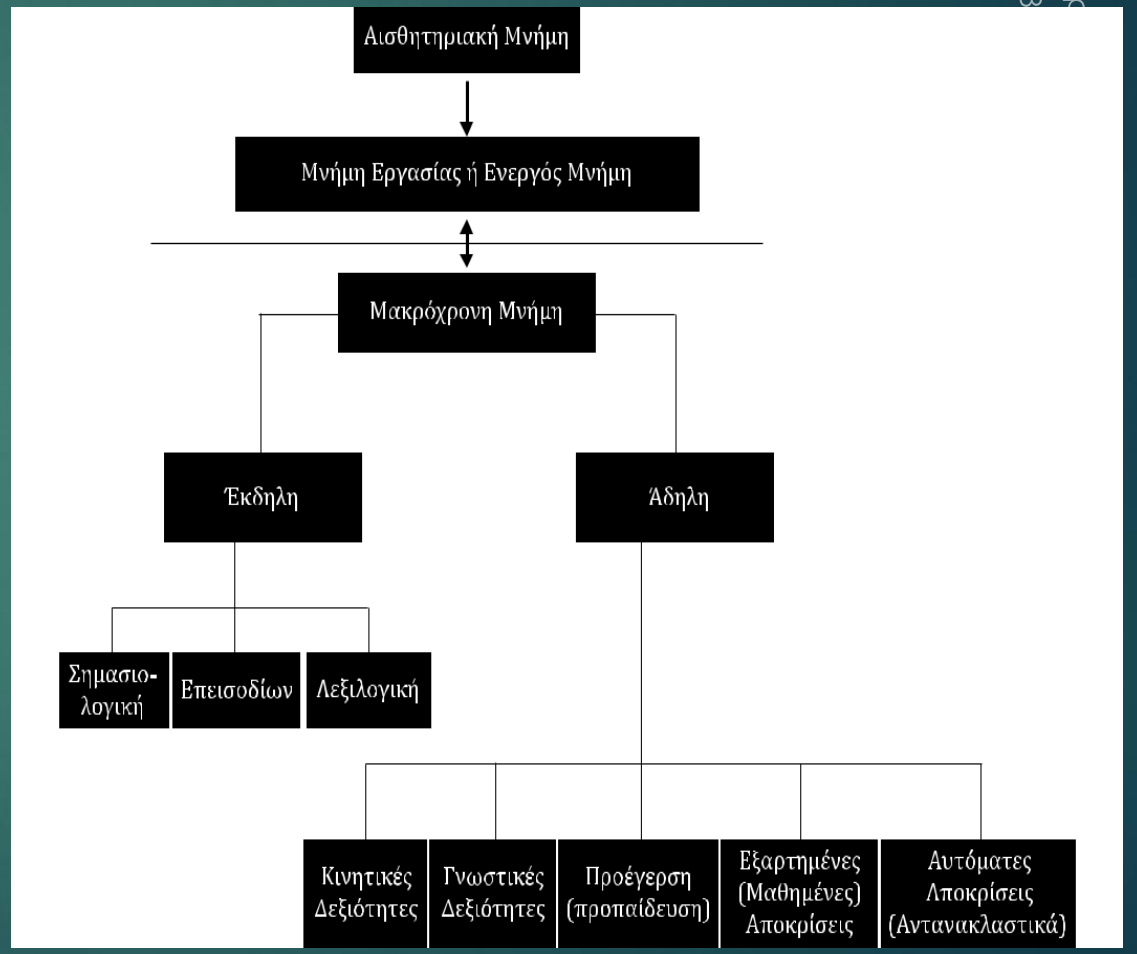
- Η μη δηλωτική μνήμη (άδηλη μνήμη) είναι ένας ευρύτερος όρος που αναφέρεται στη **μνήμη κινήσεων ή κινητική μνήμη**, ορισμένες γνωστικές δεξιότητες,
  - την προέγερση,
  - τις εξαρτημένες (μαθημένες) αποκρίσεις και
  - τις αντανακλαστικές αποκρίσεις.

Ενεργός Μνήμη

Έκδηλη Μνήμη

δηλωτική γνώση ή μνήμη γεγονότων μπορεί να διαιρεθεί σε τρία σχετικά συστήματα:

- σημασιολογική μνήμη (ΣΜ)
- μνήμη επεισοδίων (ΜΕ) και
- λεκτική μνήμη (ΛΜ)

Σημασιολογική Μνήμη

Η λέξη **«σημασιολογική» στον όρο «σημασιολογική μνήμη»** μπορεί να κάνει κάποιους αναγνώστες να νομίσουν ότι το περιεχόμενο της ΣΜ είναι λέξεις· ωστόσο, *η έννοια θεωρείται ότι είναι η στοιχειώδης μονάδα της ΣΜ* και όχι η λέξη.

Εάν σας φαίνεται δύσκολο να αποδεχθείτε την προηγούμενη πρόταση, σκεφτείτε ότι οι άνθρωποι μπορούν να σχηματίσουν έννοιες για πράγματα, για τα οποία δεν υπάρχουν λέξεις.

Σημασιολογική Μνήμη

Για παράδειγμα, μπορείτε να σχηματίσετε έννοια για το παρακάτω - για το οποίο δεν υπάρχει λέξη:

μία άμορφη μάζα ζελατινώδους υλικού, στο μέγεθος περίπου μίας μπάλας μπάσκετ

φαίνεται να περιέχει ένα αυτο-ελεγχόμενο σύστημα προώθησης που την καθιστά ικανή να αλλάζει συνεχώς σχήμα.

Σημασιολογική Μνήμη

Άλλη απόδειξη ότι οι μονάδες της ΣΜ δεν αντιστοιχούν μία προς μία στις λέξεις αποτελεί το γεγονός ότι **μία μόνο λέξη μπορεί να αναφέρεται σε πολλές έννοιες**, π.χ. η λέξη «πράξη».

Η λέξη «πράξη» συνδέεται με το

1) αντικείμενο των ενεργειών μας,

2) με την πρακτική εξάσκηση (σε αντιδιαστολή με τη θεωρία),

3) με το **κομμάτι ενός θεατρικού έργου** ή

4) με την **αριθμητική πράξη.**

Σημασιολογική Μνήμη

- Αντιστοίχως, μία έννοια μπορεί να συνδέεται με πολλές λέξεις.

Για παράδειγμα:

- η έννοια της «θρησκείας»
- συνδέεται με τον Ταοϊσμό,
- τον Προτεσταντισμό,
- τον Καθολικισμό,
- τον Ιουδαϊσμό,
- το Βουδισμό, το Ισλάμ και ούτω καθεξής.

Σημασιολογική Μνήμη

Οι έννοιες μπορούν να ενεργοποιηθούν από λέξεις, αλλά και από μη γλωσσικά ερεθίσματα·

για παράδειγμα, από αντικείμενα και εικόνες

Η εικόνα ενός **παραλληλόγραμμου** μπορεί να ενεργοποιήσει τις χωρικές έννοιες των παράλληλων γραμμών και αντίθετων γραμμών ίσου μήκους, αλλά όχι τη λέξη «παραλληλόγραμμο».

Σημασιολογική Μνήμη

Καθημερινά οι άνθρωποι αποκτούν νέες πληροφορίες με μη γλωσσικά μέσα και, εάν δεν προκύψει ανάγκη, μεγάλο μέρος αυτής της γνώσης δεν αναπαρίσταται ποτέ γλωσσικά.

Σκεφτείτε ότι τα άτομα με σοβαρή κώφωση αναπτύσσουν έννοιες χωρίς να σχηματίσουν μία γλωσσική αναπαράσταση για αυτές.

Σημασιολογική Μνήμη

1

Όταν ένα κωφό παιδί αγγίζει μία ζεστή σόμπα, η έννοια του ζεστού εγγράφεται ωστόσο, το παιδί δε θα δημιουργήσει ποτέ τη λέξη «ζεστό» χωρίς γλωσσική εκπαίδευση.

2

Επίσης, σκεφτείτε ότι κάποιος μπορεί να «χάσει» τη λέξη για μία έννοια χωρίς να «χάσει» την έννοια· κυρίως τα άτομα με κατονομαστική (ανομική ή αμνησιακή) αφασία.

Σημασιολογική Μνήμη

Οι λέξεις αδιαμφισβήτητα μας βοηθούν να σχηματίσουμε έννοιες. Στην πραγματικότητα, είναι τόσο βοηθητικές που πολλές από τις σκέψεις μας αποδίδονται με λέξεις.

Ωστόσο, όταν οι πληροφορίες αποθηκεύονται, οι λέξεις που μετέφεραν τις πληροφορίες γενικά ξεχνιούνται.

Αντίθετα, θυμόμαστε τις έννοιες που εξέφρασαν οι λέξεις.

Η μάθηση μπορεί να ιδωθεί ως ο **σχηματισμός νέων εννοιών (Cowan, 2015) που προκύπτουν, όταν οι υπάρχουσες έννοιες συνδυάζονται**.

Σημασιολογική Μνήμη

Η ΣΜ είναι ένα ιεραρχικά οργανωμένο δίκτυο συσχετίσεων, στο οποίο οι σχετικές μεταξύ τους έννοιες συνδέονται· έτσι, όταν ενεργοποιείται μία έννοια όπως η **«καταιγίδα»**, ενεργοποιούνται και οι σχετικές έννοιες του **«αέρα»**, της **«βροχής»** και της **«αστραπής»**.

Παρόλο που η έννοια είναι η στοιχειώδης δομική μονάδα της ΣΜ, δεν είναι η μόνη μονάδα.

Οι λογικές προτάσεις και τα σχήματα, που είναι συνδυασμοί εννοιών, έχουν και αυτά αναπαραστάσεις.

Λογική Πρόταση

- *Η λογική πρόταση (proposition) μπορεί να οριστεί ως* ***έκφραση μίας σχέσης.***
- Είναι γραμματικά ανάλογη με μία απλή πρόταση (clause) και περιέχει έναν όρο που δηλώνει σχέση, όπως ένα **ρήμα,** και ένα ή περισσότερα **ουσιαστικά - ή φράσεις** που περιέχουν ουσιαστικά - που λειτουργούν ως υποκείμενα και αντικείμενα της σχέσης.
- Για παράδειγμα, οι ακόλουθες δηλώσεις θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν λογικές προτάσεις:

- Τα παιδιά θέλουν παιχνίδια.
- Η ηλιακή ενέργεια είναι καθαρή ενέργεια.
- Το λάχανο είναι ένα θρεπτικό λαχανικό.

Δρ Αναστασία Νούσια 7/10/2026

Λογική Πρόταση

- Για αυτές τις λογικές προτάσεις έχει δοθεί μία γλωσσολογική αναπαράσταση, αν και δεν «μεταφράζονται» όλες οι λογικές προτάσεις σε λέξεις.
- Υπάρχουν σημαντικά στοιχεία για την ψυχολογική πραγματικότητα των λογικών προτάσεων.
- Για παράδειγμα, ανεξάρτητα από τη γραμματική μορφή μίας πρότασης, αυτή ανάγεται σε ίδιες συντακτικά λογικές προτάσεις.

Λογική Πρόταση

- Δηλαδή, δεν υπάρχει καμία διαφορά αν η λογική πρόταση διατυπώνεται με ένα **περίπλοκο συντακτικά πλαίσιο**, μία **σύνθετη δομή** ή μία **απλή δομή** (Franks & Bransford, 1974· Wang, 1977).
- Οι άνθρωποι μπορούν να αναγνωρίσουν πότε δύο προτάσεις ή φράσεις αποτελούν παραφράσεις του ίδιου νοήματος, επειδή αντιλαμβάνονται τη **συγγένεια των εκφράσεων την λογική πρόταση που περιλαμβάνεται σε αυτές**.

Δρ Αναστασία Νούσια
18/10/2021

Λογική Πρόταση

Αυτό φαίνεται στις ακόλουθες δύο προτάσεις (sentences) που αποτελούν παραφράσεις του ίδιου νοήματος:

1. Αυτός επιθυμεί να αγοράσει τέσσερα στρέμματα με πανοραμική θέα προς την Πάτρα.

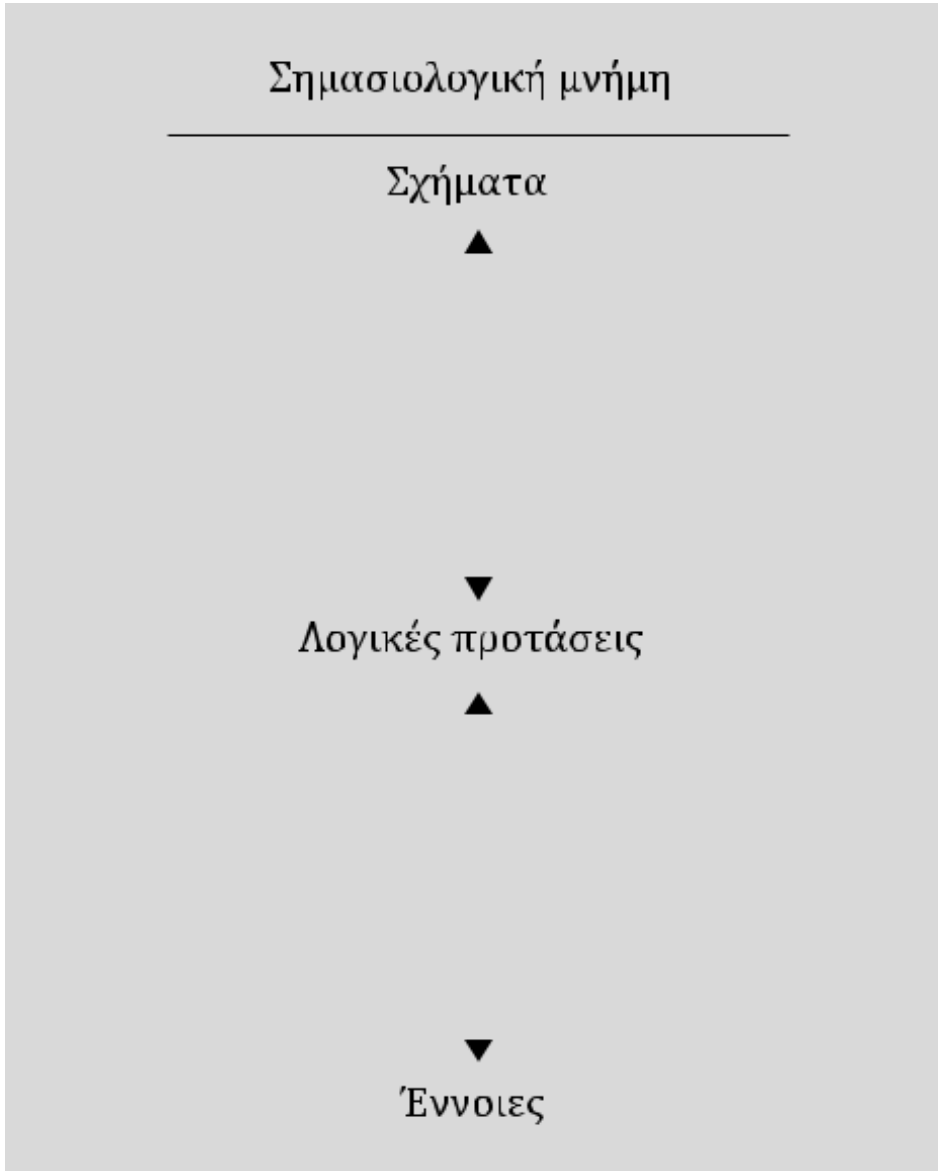
2. Αυτός θέλει πάρα πολύ να αγοράσει ένα κομμάτι γης τεσσάρων στρεμμάτων στον οικισμό Ρωμανού με θέα προς την πρωτεύουσα της Αχαΐας.

Λογική Πρόταση

- Ο Sachs (1967) έδειξε ότι οι άνθρωποι θυμούνται τις λογικές προτάσεις (ή το εννοιολογικό νόημα) και στο τέλος ξεχνούν τη γραμματική δομή στην οποία εκτέθηκαν.

- Ορισμένοι ερευνητές έχουν δείξει ότι ο αριθμός των λογικών προτάσεων και όχι των λέξεων είναι αυτός που επηρεάζει την ικανότητα να θυμόμαστε το νόημα της πρότασης (Kintsch & Glass, 1974· Rochon, Waters, & Caplan, 1994).

Λογική Πρόταση

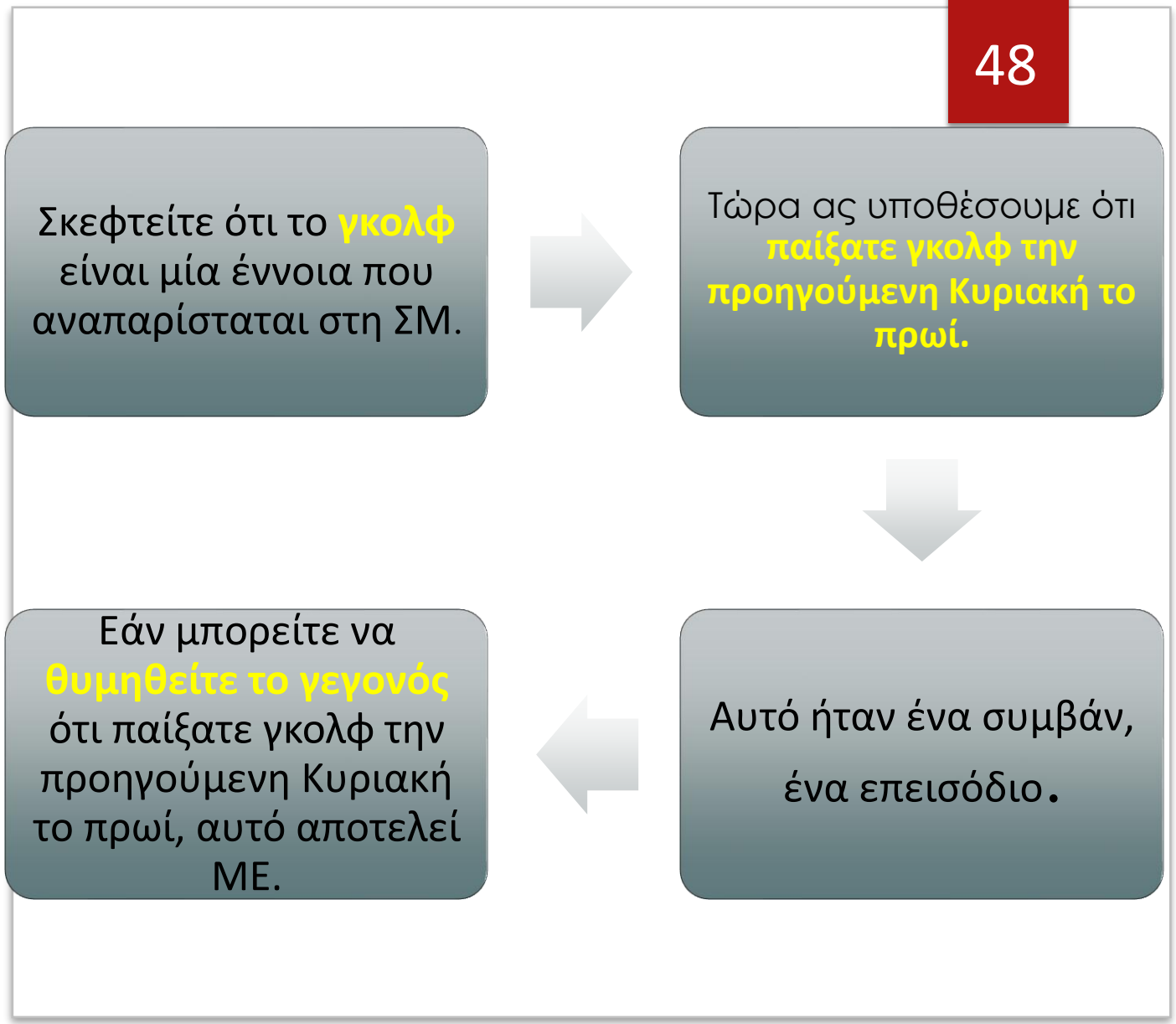
Μνήμη Επεισοδίων

- *Η μνήμη επεισοδίων (ΜΕ) είναι το σύστημα που **«λαμβάνει και αποθηκεύει πληροφορίες για επεισόδια ή συμβάντα με χρονολογική οργάνωση, καθώς και τις χωροχρονικές σχέσεις μεταξύ τους»*** (Tulving, 1984, p. 223).

- Μπορείτε να θεωρήσετε τη μνήμη επεισοδίων ως σημασιολογική μνήμη συν ένα πλαίσιο.

Μνήμη Επεισοδίων

Μνήμη Επεισοδίων

- Σημειώστε ότι ένα πλαίσιο, ***«την προηγούμενη Κυριακή το πρωί»,*** προστέθηκε στην εννοιολογική βάση του γκολφ ως παιχνιδιού στο παράδειγμα της ΜΕ.
- **Η ΣΜ είναι ό,τι *γνωρίζετε* ότι το γκολφ είναι ένα παιχνίδι.**
- ΜΕ αποτελεί ένα γεγονός που μπορείτε να *θυμάστε*· για παράδειγμα, ότι παίξατε γκολφ την προηγούμενη Κυριακή.
- Είναι πολύ πιθανό να μη θυμάστε το πλαίσιο, στο οποίο μάθατε ότι το γκολφ είναι ένα παιχνίδι.
- Είναι απλώς κάτι που το ξέρετε, όπως ξέρετε ότι το μήλο είναι ένα φρούτο.
- Όμως, το να είστε σε θέση να θυμάστε την τελευταία φορά που παίξατε γκολφ ή φάγατε ένα μήλο αποτελεί ΜΕ.

Παράδειγμα σημασιολογικής μνήμης:

- Η σημασιολογική μνήμη είναι η μνήμη που μας επιτρέπει να αποθηκεύουμε και να ανακαλούμε γενικές γνώσεις για τον κόσμο, τις έννοιες, τις λέξεις και τη σημασία τους, χωρίς να χρειάζεται να θυμόμαστε πότε ή πού τις μάθαμε.
- **Παράδειγμα:** Όταν κάποιος βλέπει τη λέξη «σκύλος» και γνωρίζει ότι είναι ζώο, έχει τέσσερα πόδια, γαβγίζει και μπορεί να είναι κατοικίδιο, χρησιμοποιεί τη σημασιολογική του μνήμη.

Άλλα παραδείγματα:

- Γνωρίζω ότι η Αθήνα είναι η πρωτεύουσα της Ελλάδας.
- Γνωρίζω ότι το μήλο είναι φρούτο.
- Γνωρίζω τη σημασία της λέξης «καρέκλα».
- Γνωρίζω ότι το θερμόμετρο χρησιμοποιείται για τη μέτρηση της θερμοκρασίας.

Παράδειγμα σημασιολογικής μνήμης:

Δρ Αναστασία Νούσια
18/10/2026

Κλινικό παράδειγμα αξιολόγησης:

- Ο εξεταστής ρωτά: «Ποιο ζώο γαβγίζει;» και ο εξεταζόμενος απαντά «ο σκύλος».
- Η απάντηση προϋποθέτει πρόσβαση στη σημασιολογική γνώση.

Διαφορά από την επεισοδιακή μνήμη:

- **Σημασιολογική:** «Γνωρίζω ότι τα γενέθλια είναι μια γιορτή που συνδέεται με την ημέρα γέννησης».
- **Επεισοδιακή:** «Θυμάμαι το πάρτι των πέμπτων γενεθλίων μου».

Παράδειγμα σημασιολογικής μνήμης:

Ένας ασθενής βλέπει ένα **θερμόμετρο** και γνωρίζει ότι χρησιμοποιείται για τη **μέτρηση της θερμοκρασίας**, ακόμη κι αν δεν θυμάται πότε έμαθε αυτή την πληροφορία.

Η ανάκληση της λειτουργίας του θερμομέτρου αποτελεί παράδειγμα σημασιολογικής μνήμης.

Παράδειγμα μνήμη επεισοδίων:

- Ο ασθενής θυμάται ότι την περασμένη εβδομάδα χρησιμοποίησε το θερμόμετρο στο σπίτι του, επειδή είχε πυρετό, και η σύζυγός του τον βοήθησε να μετρήσει τη θερμοκρασία του.
- Η ανάκληση αυτού του συγκεκριμένου προσωπικού γεγονότος, το οποίο συνδέεται με **συγκεκριμένο χρόνο και τόπο**, αποτελεί παράδειγμα επεισοδιακής μνήμης.
- **Σημασιολογική μνήμη:** «Το θερμόμετρο μετρά τη θερμοκρασία».
- **Επεισοδιακή μνήμη:** «Θυμάμαι ότι την περασμένη εβδομάδα μέτρησα τον πυρετό μου με το θερμόμετρο στο σπίτι μου».

Χρονολογική Μνήμη

- *Η **Χρονολογική μνήμη είναι ένα συνώνυμο για τη ΜΕ**.*
- Η ΜΕ μας επιτρέπει να ταξιδεύουμε πίσω στο χρόνο για να ανακαλούμε προηγούμενα συμβάντα.
- Είναι πιο εύθραυστη από τη ΣΜ.
- Στην πραγματικότητα, ξεχνάμε τα περισσότερα συμβάντα της ζωής μας.
- Πιθανότατα δεν μπορείτε να θυμηθείτε τι φάγατε για βραδινό στις 25 του προηγούμενου μήνα, ή το χρώμα του αυτοκινήτου που ήταν παρκαρισμένο δίπλα στο δικό σας στο πάρκινγκ την προηγούμενη Παρασκευή, ή το πώς ήταν τοποθετημένες οι χαρτοπετσέτες στο τελευταίο πάρτι που παραβρεθήκατε.
- **Τα ασήμαντα γεγονότα ξεχνιούνται.**

Δρ Αναστασία Νούσια
18/10/2026

Παράδειγμα χρονολογικής μνήμης:

Ο ασθενής ερωτάται: «Ποιο γεγονός συνέβη πρώτο;»

- Τη Δευτέρα επισκέφθηκε τον γιατρό.
- Την Τρίτη έκανε εξετάσεις αίματος.
- Την Τετάρτη πήρε τα αποτελέσματα.

Ο ασθενής καλείται να θυμηθεί τη χρονική σειρά με την οποία συνέβησαν τα γεγονότα.

Η χρονολογική μνήμη αφορά την ικανότητα ανάκλησης της χρονικής ακολουθίας των γεγονότων.

Διαφορά από την επεισοδιακή μνήμη:

- Επεισοδιακή μνήμη: «Θυμάμαι ότι την Τρίτη έκανα εξετάσεις αίματος».
- Χρονολογική μνήμη: «Θυμάμαι ότι πρώτα επισκέφθηκα τον γιατρό, μετά έκανα εξετάσεις και τέλος πήρα τα αποτελέσματα».

Λεξιλογική Μνήμη

- *Η **λεξιλογική μνήμη αναφέρεται στις γνώσεις μας για τις λέξεις, τη μορφή τους και το νόημά τους.***
- Ασφαλώς οι έννοιες είναι στενά συνδεδεμένες με τις γλωσσικές τους αναπαραστάσεις·

Παρόλα αυτά, οι άνθρωποι

- μπορεί να έχουν έννοιες, για τις οποίες δεν έχουν λεκτική αναπαράσταση
- μπορεί να έχουν έκπτωση των λεκτικών πληροφοριών χωρίς έκπτωση της εννοιολογικής γνώσης

Λεξιλογική Μνήμη

Τα άτομα με αφασία τυπικά έχουν διατηρημένη εννοιολογική γνώση, αλλά δυσκολεύονται πάρα πολύ με τις λεκτικές αναπαραστάσεις.

Η γνώση των λέξεων περιλαμβάνει, επίσης, τη γνώση των κανόνων σύνθεσης συντακτικά και γραμματικά ορθών προτάσεων.

Αυτές οι λειτουργίες θεωρείται ότι βασίζονται στα νευρωνικά κυκλώματα που υποστηρίζουν τη διαδικαστική μνήμη.

Παράδειγμα λεξιλογικής μνήμης:

- Ο εξεταστής λέει στον ασθενή: «Πώς ονομάζεται το αντικείμενο που χρησιμοποιούμε για να κόβουμε το χαρτί;»
- Ο ασθενής απαντά: «Ψαλίδι».

Η λεξιλογική μνήμη αφορά την αποθήκευση και την ανάκληση των λέξεων που γνωρίζουμε, καθώς και την ικανότητα να ανακαλούμε τη σωστή λέξη για ένα αντικείμενο, μια ενέργεια ή μια έννοια.

Άλλα παραδείγματα αξιολόγησης:

- Κατονομασία: «Τι είναι αυτό;» (παρουσίαση εικόνας ενός ποτηριού).
- Λεκτική ευχέρεια: «Πείτε μου όσο το δυνατόν περισσότερα ονόματα ζώων μέσα σε ένα λεπτό».
- Ανάκληση λέξης: «Πώς λέγεται το αντικείμενο με το οποίο γράφουμε στον πίνακα;» — «Κιμωλία».
- Προσοχή: Η λεξιλογική ανάκληση δεν αποτελεί αποκλειστικά λειτουργία της μνήμης· εξαρτάται επίσης από τη γλωσσική επεξεργασία και την πρόσβαση στο νοητικό λεξικό.

Άδηλη Μνήμη

- Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, ***η άδηλη μνήμη είναι ένας γενικός όρος που αναφέρεται σε διάφορα είδη μνήμης και διαδικασίες:***

κινητικές δεξιότητες, γνωστικές δεξιότητες, προέγερση, εξαρτημένες (μαθημένες) αποκρίσεις και αυτόματες (αντανακλαστικές) αποκρίσεις (μη συσχετιστική μάθηση).

- Ένα χαρακτηριστικό αυτών των διαφορετικών ειδών άδηλης μνήμης είναι ότι ενδυναμώνονται με την **επανάληψη** και την **πρακτική εξάσκηση.**

Μνήμη Κινητικών Δεξιοτήτων

Η μνήμη κινητικών δεξιοτήτων αναφέρεται σε κινητικές διαδικασίες που μαθαίνονται και στις διεργασίες που τις υποστηρίζουν.

Παραδείγματα μνήμης κινητικής δεξιότητας είναι **η οδήγηση ποδηλάτου, η οδήγηση αυτοκινήτου, η πληκτρολόγηση και η άρθρωση.**

Σε αντίθεση με την έκδηλη μνήμη που αποτελεί γνώση για αληθινά γεγονότα, η οποία μπορεί να δηλωθεί, η κινητική διαδικαστική μνήμη αναφέρεται στην ***εκτέλεση* μίας πράξης**.

Μνήμη Κινητικών Δεξιοτήτων

Κάποιος μπορεί να σκεφτεί σχετικά με τις διαδικασίες της οδήγησης αυτοκινήτου, αλλά αυτό δεν αποτελεί διαδικαστική μνήμη.

Η κινητική διαδικαστική μνήμη μπορεί να φανερωθεί κατά την πράξη της αληθινής οδήγησης αυτοκινήτου.

Ακόμα, κάποιος μπορεί να έχει γνώση του πώς να κάνει σκι ή να παίζει τένις, όμως **η κινητική διαδικαστική μνήμη φανερώνεται μόνο όταν κάνει στην πραγματικότητα** σκι ή χτυπάει το μπαλάκι του τένις.

Παραγωγή Γλωσσικών Πληροφοριών

01

Η γέννηση ιδεών εκκινεί τη διαδικασία παραγωγής γλωσσικού περιεχομένου με νόημα.

02

Οι ιδέες που μοιράζονται οι άνθρωποι με την επικοινωνία μπορούν να αναχθούν σε έννοιες που αναπαρίστανται στη σημασιολοική τους μνήμη.

03

Αφού διαμορφωθεί μία ιδέα ή σειρά ιδεών, πρέπει να «μεταφραστεί» σε ένα σύστημα συμβόλων προκειμένου να υπάρξει γλωσσική επικοινωνία.

Παραγωγή Γλωσσικών Πληροφοριών

Ένα σημείο που πρέπει να υπογραμμιστεί είναι ότι συμβαίνει μία διαδικασία μετάφρασης

Δηλαδή, η παραγωγή ιδεών και η σκέψη μπορεί να γίνονται σε μία γλώσσα διαφορετική από αυτή που βλέπουμε γραμμένη σε μία σελίδα ή που ακούμε σε μία διάλεξη

Παραγωγή Γλωσσικών Πληροφοριών

- Ο εγκέφαλος μοιάζει να έχει μία δική του γλώσσα - μία γλώσσα μηχανής – ή, όπως περιέγραψε ο Fodor (1975), μία γλώσσα σκέψης, η «έξοδος» της οποίας μπορεί να μεταφραστεί σε φυσική ανθρώπινη γλώσσα.

- Για να αρθρώσουμε ή να γράψουμε μία ιδέα βασιζόμαστε σε **σύνθετες κινητικές δεξιότητες** (άρθρωση ή γραφή) που αποτελούν μορφές **άδηλης διαδικαστικής μνήμης.**

Παραγωγή Γλωσσικών Πληροφοριών

Για να διασφαλίσουμε ότι αυτό που λέμε είναι αυτό που είχαμε την πρόθεση να πούμε παρακολουθούμε τα λεγόμενά μας και τα κρίνουμε· κατά αυτό τον τρόπο, η παραγωγή γλωσσικά εκφρασμένων πληροφοριών χρησιμοποιεί τη

- σημασιολογική μνήμη,
- τη λεκτική μνήμη,
- την μνήμη εργασίας,
- την κινητική διαδικαστική μνήμη και
- το κεντρικό εκτελεστικό σύστημα

Παρόλο που αυτή είναι μία ιδιαίτερα απλουστευμένη εξήγηση του τι συμβαίνει κατά την παραγωγή γλώσσας, υποστηρίζει ότι ***τα γνωστικά μνημονικά συστήματα που διαθέτουμε αποτελούν το υπόβαθρο της επικοινωνίας.***

Δρ Αναστασία Νούσια
8/10/2026

Κατανόηση Γλωσσικών Πληροφοριών

- Ολοκληρωμένη κατανόηση της γλώσσας προϋποθέτει την εύρεση των σωστών εννοιών και λογικών προτάσεων.
- Για να το πούμε διαφορετικά, περιλαμβάνει την ενεργοποίηση των εννοιών-στόχων στη λεξιλογική και τη σημασιολογική μνήμη.
- Όπως και η παραγωγή γλώσσας, η κατανόηση γλώσσας είναι το προϊόν διαδοχικών και παράλληλων διαδικασιών που εμπλέκουν πολλά μέρη του νευρικού συστήματος.

Δρ Αναστασία Νούσια
8/10/2026

Κατανόηση Γλωσσικών Πληροφοριών

- Για παράδειγμα, η αντίληψη μίας ειπωμένης έννοιας (που εκφράζεται ως λέξη) ή λογικής πρότασης (που εκφράζεται ως πρόταση), μπορεί να απομνημονευθεί μετά την ανίχνευσή της από το ακουστικό σύστημα, εντός του οποίου οι αναλύσεις των χαρακτηριστικών, των τμημάτων και των λέξεων συμβαίνουν στο επίπεδο της σημασιολογικής μνήμης και της συνειδητής επίγνωσης.

- Κατά τη μεταφορά τους στο νευρικό σύστημα, τα γλωσσικά ερεθίσματα υπόκεινται σε λεκτική, συντακτική και λογική ανάλυση με αποτέλεσμα την επίγνωση της έννοιας/ λογικής πρότασης-στόχου. Επιπλέον, το γενικό πλαίσιο μέσα στο οποίο συμβαίνει η επικοινωνία επηρεάζει την ερμηνεία των πληροφοριών που ανταλλάσσονται.

Ιω Αναστασία Μουσιού 18/10/2022

Σχέση της Μνήμης με την Επικοινωνία

Το πλαίσιο αναφέρεται στο φυσικό περιβάλλον, το συναισθηματικό κλίμα, την κοινωνική οργάνωση μεταξύ των συμμετεχόντων και το σκοπό της ανταλλαγής πληροφοριών

Η εντόπιση αυτών των μεταβλητών είναι μία πολύπλοκη «κατασκευαστική» διαδικασία και οι συμμετέχοντες στην επικοινωνία πρέπει να παρακολουθούν τα φωνητικά και εξωλεκτικά χαρακτηριστικά, όπως ο **τόνος της φωνής**, ο **τονισμός**, οι **χειρονομίες** και οι **εκφράσεις του προσώπου**, καθώς και το **φυσικό περιβάλλον**.

Σχέση της Μνήμης με την Επικοινωνία

- Τώρα μπορούμε να απαντήσουμε στο ερώτημα γιατί η επικοινωνία επηρεάζεται στη νόσο Alzheimer.
- Η επικοινωνία επηρεάζεται επειδή οι παθοφυσιολογικές διαδικασίες της νόσου Alzheimer διαταράσσουν την **παραγωγή πληροφοριών και την επεξεργασία τους.**
- Λέγεται ότι οι ασθενείς έχουν ένα «γνωστικό» πρόβλημα επικοινωνίας, επειδή η προοδευτική επιδείνωση των γνωστικών λειτουργιών παρεμβαίνει στην επικοινωνία.
- Είναι γεγονός πως η **παραγωγή και η κατανόηση της γλώσσας** δεν μπορούν να διαχωριστούν από τις γνωστικές λειτουργίες.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η επικοινωνία είναι ο διαμοιρασμός πληροφοριών με τη βοήθεια ενός συστήματος συμβόλων και αποτελεί εκδήλωση των γνωστικών λειτουργιών.
Τα άτομα με άνοια αντιμετωπίζουν προβλήματα με την εμπρόθετη επικοινωνία, επειδή εξ ορισμού έχουν πολλαπλά γνωστικά ελλείμματα.
Οι γνωστικές λειτουργίες είναι η αποθηκευμένη γνώση, καθώς και οι διαδικασίες για τη δημιουργία και το χειρισμό αυτής.
Οι γνωστικές λειτουργίες μπορούν να παρομοιασθούν με μία μεγάλη εταιρεία, της οποίας η αποστολή είναι να αναλύει τις αισθητικές πληροφορίες, να ανιχνεύει και να θυμάται κανονικότητες στις εισερχόμενες αισθητικές πληροφορίες και να χρησιμοποιεί την εμπειρία για να καθοδηγεί τη συμπεριφορά.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

- Η μνήμη είναι η αποθηκευμένη γνώση και οι διαδικασίες για τη δημιουργία και το χειρισμό αυτής.
- Ο άνθρωπος διαθέτει πολλά μνημονικά συστήματα - καθένα από τα οποία έχει διακριτή νευρωνική αρχιτεκτονική – που μπορούν να επηρεαστούν ανεξάρτητα το ένα από το άλλο από ασθένεια ή τραυματισμό.
- Η αισθητηριακή μνήμη είναι η σύντομη καταγραφή των αισθητικών πληροφοριών στο επίπεδο των περιφερειακών υποδεκτικών οργάνων.
- Είναι μια άδηλη διαδικασία που προηγείται της προσοχής και οι αισθήσεις φθίνουν πολύ γρήγορα, δημιουργώντας χώρο για νέες αισθήσεις.

Δρ Αναστασία Νικόλα
8/10/2026

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Μνήμη εργασίας είναι οι πληροφορίες που βρίσκονται στη συνειδητή ενημερότητα και οι ενεργές διαδικασίες κατά την υποδοχή, κωδίκευση και ανάσυρση πληροφοριών.

Αξιοσημείωτη εργασία κατευθύνεται συνεχώς στη μνήμη εργασίας, η οποία διευθύνεται από ένα κεντρικό εκτελεστικό σύστημα που μας επιτρέπει να λαμβάνουμε αποφάσεις και να σχεδιάζουμε τη δράση μας.

Η **μακρόχρονη μνήμη** μπορεί να διακριθεί στην έκδηλη γνώση και την άδηλη γνώση.

Η **έκδηλη μνήμη** είναι η μνήμη για γεγονότα και μπορεί να υποδιαιρεθεί σε σημασιολογική μνήμη, μνήμη επεισοδίων και λεξιλογική μνήμη.

Η **σημασιολογική μνήμη** περιλαμβάνει την εννοιολογική μας γνώση - είναι όλα όσα γνωρίζουμε. Η στοιχειώδης μονάδα είναι η έννοια.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η **μνήμη επεισοδίων** μας καθιστά ικανούς να θυμόμαστε τα συμβάντα της ζωής μας. Είναι η αυτοβιογραφική μας μνήμη και το πιο εύθραυστο από τα συστήματα μνήμης που διαθέτουμε.

Η **λεξιλογική μνήμη** είναι η μνήμη μας για τις λέξεις, για το πού αναφέρονται, το νόημά τους, την ορθογραφία τους και την προφορά τους.

Η **μη δηλωτική μνήμη** είναι ένας γενικός όρος που παραπέμπει σε διάφορα είδη μνήμης: δεξιότητες (κινητικές και γνωστικές), έξεις, προέγερση, μαθημένες και αντανακλαστικές αποκρίσεις

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

- Η **μνήμη κινητικών δεξιοτήτων** συχνά αποκαλείται και διαδικαστική μνήμη. Γίνεται αντιληπτή κατά την εκτέλεση μίας δεξιότητας. Για παράδειγμα, όταν κάποιος οδηγεί αυτοκίνητο ή χτυπάει το μπαλάκι του τένις.
- Η **μνήμη γνωστικών δεξιοτήτων** αναφέρεται σε πάρα πολλές γνωστικές λειτουργίες που συμβαίνουν χωρίς συνειδητή ενημερότητα, μία εκ των οποίων είναι και η ανάγνωση αντίστροφου (κατοπτρικού) κειμένου μέσω της χρήσης καθρέπτη
- Η **προέγερση (προπαίδευση)** είναι η διευκόλυνση της εκτέλεσης ως συνέπεια προηγούμενης εμπειρίας με ένα ερέθισμα ή τις συνδέσεις του. Η προέγερση μπορεί να είναι εννοιολογική ή αντιληπτική.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

- Η έξη είναι μία σειρά συμπεριφορικών συμβάντων, στην οποία η εκτέλεση μίας συμπεριφοράς πυροδοτεί την επόμενη συμπεριφορά.
- Η παραγωγή και η κατανόηση γλωσσικών πληροφοριών δεν μπορούν να διαχωρισθούν από τις γνωστικές λειτουργίες, αλλά αντιθέτως αντανακλούν τις γνωστικές λειτουργίες.

Δρ Αναστασία Νούσιου 18/10/2026

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

- Τα άτομα με άνοια έχουν δυσκολία στην παραγωγή γλωσσικών πληροφοριών, καθώς αντιμετωπίζουν προβλήματα στη σκέψη, τη δημιουργία και τη διαχείριση των ιδεών.
- Έχουν δυσκολία στην κατανόηση της γλώσσας εξαιτίας ελλειμμάτων στις γνωστικές διεργασίες και την υποβάθμιση και απώλεια γνώσεων.

Δ. Αναστασία Νούσια
18/10/2026

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

- Με μία κατανόηση των ειδών της μνήμης και του νευρωνικού τους υποστρώματος, οι κλινικοί μπορούν εύλογα να προβλέπουν τις γνωστικές διαταραχές επικοινωνίας που συνδέονται με βλάβη σε διαφορετικές περιοχές του εγκεφάλου.
- Η γήρανση επηρεάζει τη λειτουργία της μνήμης εργασίας και ιδιαίτερα τις εκτελεστικές λειτουργίες.
- Μεταξύ των συστημάτων έκδηλης μνήμης η **μνήμη επεισοδίων** επηρεάζεται περισσότερο από την ηλικία.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Από τη μέση ηλικία τα άτομα βιώνουν βαθμιαία επιδείνωση της ικανότητάς τους να ανακαλούν ονόματα, πρόσωπα και συμβάντα.

Η κινητική διαδικαστική μνήμη διατηρείται καλά με την πάροδο της ηλικίας, παρόλο που τα άτομα μπορεί να είναι πιο αργά στην εκτέλεση κινητικών δεξιοτήτων.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

- Στη φυσιολογική γήρανση τα άτομα είναι πιο αργά σωματικά και ψυχολογικά.
- Η γήρανση επηρεάζει την επεξεργασία και την ανάκληση πληροφοριών περισσότερο από το απόθεμα γνώσεων.
- Υπάρχει μεγάλη διακύμανση στην ψυχολογική και σωματική κατάσταση των ανθρώπων άνω των 65 ετών
- Η γνώση του λεξιλογίου και της γραμματικής διατηρούνται κατά τη γήρανση.
- Οι επιδράσεις της γήρανσης στη γλώσσα που έχουν αναφερθεί οφείλονται κυρίως στις μειώσεις στην επεξεργασία των αισθήσεων και την ψυχοκινητική επιβράδυνση και όχι στην απώλεια γλωσσικών γνώσεων.

Δρ Αναστασία Νούσια
18/10/2026